

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД

Списание на Министерството на земеделието

Отговорен редактор; проф. Ив. Георгиев

Редакционна колегия: проф. Н. Неделчев, проф. М. Кондарев, З. Айранов,
Л. Тимова, Ст. Котаров, Н. Марков, Ст. Радучев и К. Стоев.

Проф. Ив. Георгиев

За великата дружба на нашия народ с народите на СССР

Когато през октомври 1917 год. прогърмя надлъж и нашир по земното кълбо новината за великата победа на руския пролетариат под ръководството на славната большевишка партия, — изнемощият от войната свят изтръгна в радосно очакване на спасителното ново, което изгряваше над необятната руска земя и като по електрически ток се предаваше от човек на човек.

Обикновените хора, хората на труда, облечени в сивия войнишки шинел, по всички военни фронтове на земята изправиха бодро чела и насочиха поглед към сияещата петолъчна звезда.

Заедно с всички народи българският народ тогава понасяше пряко ударите на безмислената империалистическа война, която той беше принуден да води дори и срещу своя по-голям руски брат и освободител.

Още на бойното поле обаче стихийно се разливаше великият протест на народа ни срещу най-противната роля, която му бе отсъдена от престъпната монархо-реакционна управляваща клика — да се бие за чужди интереси, а Великата Октомврийска Революция канализира стихията в един порядък за победа над монархизма и реакционната клика около него

Новата българска история сочи по един очевиден начин една велика историческа грешка, и един престъпен антинароден акт — да се отрече родството между българския народ и народите на СССР, да се отдели нашият народ от славянските братски народи, да се отдалечи от тяхната култура, за да се подготви по-лесно като оръдие за едно антисъветско и антиславянско нападение.

Българският народ обаче при всички случаи най-остро се противопоставя на това неестествено, варварско начинание. В неговата най-нова история не е ли основен мотив именно борбата му да се свърже яко, навеки с братския руски народ, с народите на СССР, с всички славянски народи?

Днес това възжеление, тая съкровена мечта на две минали поколения е една действителност. Днес нашият народ и народите на СССР са свързани в една вечна и велика дружба, благодарение на всемирно историческата победа на Червената армия над фашисткия звяр и на второто освобождение на България от братския руски народ и народите на СССР; благодарение, бих добавил, на истори-

чески значимия Отечественен фронт, който организира упорита съпротивителна борба на нашия народ през немско-фашистката окупация и подготви условията за бързо оформяване на българо-съветската дружба, тлееща винаги в сърцата на целия трудещ се български народ — негова ежедневна съпътница и утешителка в тежки моменти.

Но защо тая дружба е именно велика? — Защото тя е трайна, вечна и исторически оправдана. Защото в нея няма неравенство, в нея няма привилегии на по-големия, — на по-силния; в нея няма подписничество и зли намерения. Напротив, по-големият, по-силният помага на по-слабия да стъпи на краката си: да бъде независим и политически, и икономически; да гради свободно своята култура. Напротив, — тази велика дружба има добрите, високоблагородни намерения да пази мира и да способствува чрез взаимно откровено опознаване да се допринесе в максимални размери за издигането на човешката култура и за осигуряване щастieto на всички човеци, където и да се намират по земното кълбо.

Ние видяхме нашите братя руси през 1944 год. при второто освобождение на България. Те минаха през България в сивия войнишки шинел, с накичени с ордени гърди, дисциплинирани и скромни. Тяхното високо благородно държание отговаряше напълно на историческата им мисия. Незабелязано те си отидоха, за да идват от тогаз насам редовно и да ни помагат и в стопанството, и в науката, и в културата.

И ето, този прекрасен месец юни — месец на съветската култура и на българо-съветската дружба — протича у нас като най-голям културен празник. Най-добрите представители на науката, изкуството и културата на братските нам народи на СССР са всред нас и гозорят, разказват и пеят в най-добра, братска среда; учат ни за великите постижения на съветската страна — страната на осъществения социализъм и моралната опора на стотици милиони прогресивни трудещи се човеци в света; за страната, където към културата се приобщават милиони хора.

„Да дружим със Съветския Съюз е необходимо условие за подема на нашата култура“, казва др. Георги Димитров и добавя: „... да черпим от богатата съкровищница на съветската култура — тоя светилник на световния прогрес, за което историческото, духовното и езиковото родство на българския и руски народ открива блестящи възможности“.

Така разбрана великата дружба на нашия народ с народите на СССР ни осигурява възможността да проникнем в дълбочините на съветската култура и да растнем във всяко отношение.

Нека този специален брой на сп. „Лозарски преглед“, посветен на месеца на съветската култура и на българо-съветската дружба, даде възможност да се надникне във великото дело на народите на СССР за подобряването на лозарството и винарството и да бъде начало на едно широко и пълно проучване постиженията на лозаро-винарската наука и практика в СССР и внедряването им у нас за бързия напредък на лозарското ни стопанство.

Проф. М. Кондарев

Лозарството в СССР

В развитието на лозарството в СССР може да се отбележат два главни периода. Първият период обхваща времето преди Октомврийската революция през 1917 г., а вторият — обхваща периода след Октомврийската революция.

През първият период т. е. през времето на царизма в необятната руска земя, където има огромни площи подходящи за развитието на лозовата култура, лозята са заемали незначителни размери — около 2,300,000 декара т. е. приблизително един и половина пъти повече в сравнение с площта на лозята в България.

Промисленото лозарство е било в ръцете на малък брой помещици, които са отглеждали предимно винени сортове грозда предназначени за добиване на вино. Те са използвали за засаждане на лозя най-подходящите места в Крим, Кавказ, Средна Азия и др., където отглеждането на лозята е съществувало много отдавна. Освен това, незначителна част от лозята е била в ръцете на дребни собственици. Последните са отглеждали различни сортове грозда, от които не е било възможно да се получават доброкачествени гроздови продукти, произведеното грозде от дребните собственици се е използвало за консумация в прясно състояние на местния пазар или е било изкупвано от търговците за преработка във вино.

В много лозарски райони са били разпространени местни лозови сортове, който са били засадени в неподходящи местности. Липсвало е подбор на сортовете, които би следвало да бъдат разпространени в различните лозарски райони съобразно местните условия. Общо взето, развитието на лозарството през времето на царизма по отношение подбора на сортовете, които са били използвани за засаждане на лозя, е било оставено на случайността.

Агротехниката при отглеждането на лозовата култура, даже и в най-добре организирани стопанства на помещиците, е била на много ниско ниво. Обработката на лозята се е извършвала предимно на ръка. На местна почва не са били проведени достатъчно опити с оглед да се подобри качеството на гроздето и да се увеличи добива от лозята. Всички работи при отглеждането на лозовата култура, даже и в най-добре обзаведените стопанства, са се извършвали шаблонно, като са подражавали сляпо на постиженията в чужбина, без да се учат от местни опити и без да се съобразяват с особеностите на отделните райони, които оказват голямо влияние върху качеството на гроздето и добива от лозята.

От горните данни е ясно, че не е могло да се очаква напредък в развитието на лозарството през време на царизма, защото и богатите помещици са се интересували главно от печалбите, които ще добият от лозовата култура, а не от качеството на продуктите. И обратно, дребните собственици, които са били експлоатирани от посредниците търговци не са разполагали нито с достатъчно средства, нито с необходимите знания за да могат да дадат силен тласък в развитието на лозарството.

Ето защо, царска Русия заемаше почти едно от последните места в Европа по отношение развитието на лозарството, въпреки благоприят-

ните почвени и климатични условия за развитието на лозата в много райони на тази страна. При тези условия царска Русия, вместо да заеме едно от първите места по отношение развитието на лозарството, изостава много назад в сравнение с други европейски страни, като Франция Италия и други.

През вторият период т. е., след Октомврийската революция настъпва пълен обрат в развитието на лозарството в СССР. Под ръководството на ВКП(б) се извършва реорганизация на лозарството, развитието на което се слага на нови основи — основите на социалистическото строителство. С това се изменя коренно развитието на старото лозарство, чиито промени се изразяват в следното:

- 1) Създават се големи специални лозарски совхози;
- 2) Малките дребни лозови насаждения преминават в колхозите;
- 3) Създават се нови масивни лозови насаждения в колхозите;
- 4) Широко разгъване на опитно-изследователската работа в областта на лозарството, със цел да се изгради здрава основа не само за реорганизацията на старите лозови насаждения, но и за създаването на нови лозя.

Въпросите за сортовия състав и производствените насоки на лозарството в СССР, се определят по предварително установен план за съответните лозарски райони. Във всеки лозарски район се разпространяват стандартни сортове, като не се допуска засаждането на малоценни лозови сортове, както е било в миналото, преди Октомврийската революция. Съгласно директивите на ВКП(б) и Съветското правителство, в СССР се увеличава производството на десертните грозда, добиването на стафида и безалкохолни гроздови продукти. Това е необходимо, защото с подобряването на материалното състояние на трудящите се, увеличили са се и нуждите от консумацията на прясно грозде и трайни гроздови продукти, които за да бъдат задоволени, се е наложило да се увеличи добива от лозята чрез реорганизиране на старите лозя и създаването на нови такива.

Тук трябва да се отбележи, че в СССР се създават нови лозя не само в лозарските райони с топъл климат, където има много благоприятни условия за развитието на лозата, но и в районите на север, където през времето на царизма не е било мислимо отглеждането на лозата, като за целта се използват сортовете получени от И. В. Мичурин.

В СССР развитието на лозарството става по план, в който е означено точно във всеки район какви сортове трябва да бъдат разпространени и за какви цели ще бъде използвано гроздето. Например, производството на ликьорни вина се предвижда на южния бряг на Крим, Армения, Туркмения и други райони. Освен това, определени са точно и районите предназначени за засаждане на лозови сортове, предназначени за добиване на грозде за консумация в прясно състояние, за приготвяне на стафида и други трайни гроздови продукти. Вън от това в плана са посочени и подложките върху които трябва да бъдат присадени ценни местни или чужди лозови сортове.

Планът за насоките на лозарството в Съветския съюз е изработен въз основа на проучванията извършени в отделните лозарски райони,

както по отношение развитието на различните сортове, така и по отношение на винопроизводството.

Най-важният фактор при провеждането на реорганизацията на съществуващите лозови насаждения и изпълнението на плана по отношение насоките на лозарството в отделните райони, е да се извършва правилен избор на сортовете, който са най-подходящи към природните условия в съответния район, с оглед да се получи доброкачествено грозде и най-висок добив от единица площ.

Както вече споменахме, лозовите насаждения преди Октомврийската революция, са се характеризирали с голямо разнообразие на сортовете, които са се подобрили случайно. На тази безсистемност, както и със създаването на нови лозя с много сортове, се туря край в СССР, след установяването на насоките на лозарството в отделните райони, като се въвежда стандартен асортимент за всеки район, с цел да се постигне най-висококачествено производство от лозовата култура.

В Съветският съюз се обръща особено голямо внимание за увеличаване периода за консумация на гроздето в прясно състояние. Ето защо, при районирането на сортовете се предвижда във всички лозарски райони, където се отглежда лозата, да се разпространят сортове, които зреят в различно време и при които гроздето може да се задържи по-дълго време в добро състояние на главината, след като узрее.

В списъка на стандартните сортове на съответния лозарски район, се поставят на първо място за разпространяване най-ценните сортове, за които има достатъчно данни, че са подходящи за района. При липса на такива сортове се разпространяват най-добрите сортове от съседните райони, където природните условия са близки до съседния район, в който ще бъдат застъпени тези сортове. В такива случаи могат да бъдат разпределени и сортовете които се развиват добре в много други райони т. е сортове, които не са много взискателни към различните местни условия.

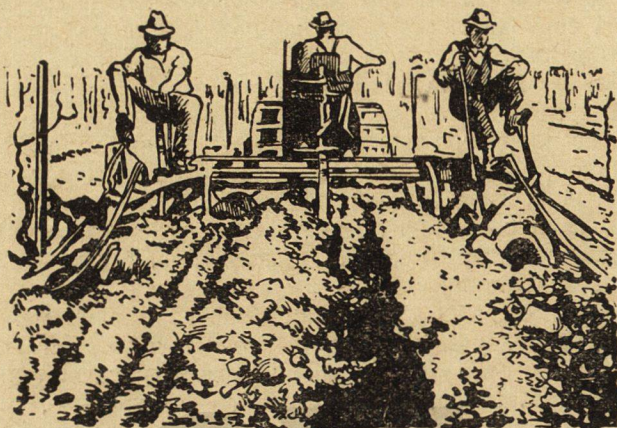
От горните данни е ясно, че в СССР засаждането на лозята в колхозите и совхозите става по предварително изработен план, в който точно е посочено не само за отделните местности, но и за всяка парцела кои сортове трябва да бъдат засадени, като се означава и подложката върху която трябва да бъдат присадени местните и чужди лозови сортове.

Това е от особено голямо значение за добиване на доброкачествено грозде в по-големи количества. В планът за засаждането на нови лозя и за реорганизиране на старите такива е посочено точно с какви оръдия и машини се извършва обработката им. Така например, в някои лозарски райони са изкоренени лозите през един ред в старите лозя, за да се обработват по-добре с трактори и да се увеличи добива от същите. Освен това, новите лозя засадени след Октомврийската революция са пригодени също за обработване с трактори, като са засадили лозите между редовете на разстояние 2 до 25 метра, в зависимост от тракторите които ще бъдат използвани за обработка на лозята в съответния район.

В СССР има вече трактори за обработка на лозята не само между редовете, но и в реда (фиг. 1).

Вън от това в СССР се използват особено ценни оръдия (подривачи) за разрохване на почвата между редовете на лозите на дълбочина 40 до 60 сантиметра, в зависимост от почвените условия и дълбочината,

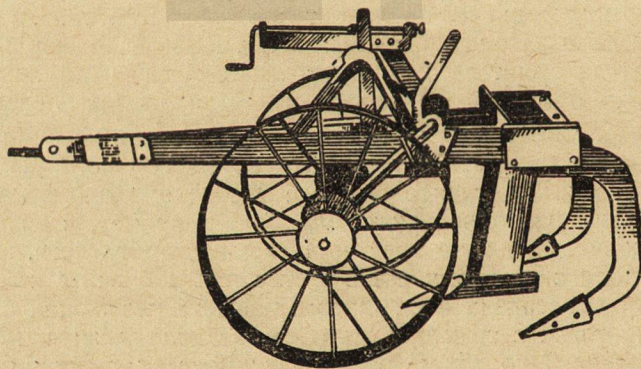
на която са разположени основните корени на лозите. Тези оръдия (под-
ривачи) за разрахваване на почвата в поменатата страна се наричат —
Киллефери. Има различни системи Киллефери — с един ралник, с три
ралника и пр. (фиг. 2).

Фиг. 1. Обработка на лозята с трактор между
редовете и в реда

Когато се разрохква почвата с Киллефер трябва да се остави неза-
сегната площ с ширина най-малко 50 сантиметра от лозите, където са
разположени основните им корени. Разрохкването на почвата се препоръ-
чва да става през 3 или 5 години.

На фиг. 3 е посочено разрохкването на почвата между редовете на
лозите с Киллефер.

Фиг. 2. Киллефер с три ралника

Напоследък в Съветския съюз се използва при обработката на
лозята специална универсална машина ВУМ-60, с която е възможно да
се извършват следните работи 1) риголване, 2) торене на дълбочина 50

сантиметра, 3) разрохкване на почвата на дълбочина 30 см., 4) плитка обработка — на дълбочина около 7 см., 5) окопаване на лозови вкоренилища и 6) загребване на лозята.

Фиг. 3. Дълбоко разрохкване на почвата между редовете на лозите с Киллефер

Що се отнася до пръскането на лозята с бордолезов разтвор за опазване гроздовата реколта от болести, в СССР се използват предимно моторни пръскачки. През последните години обаче, в СССР намира все по-широко приложение авиацията при пръскането на лозята, с цел да се запази гроздовата реколта от болести и неприятели.

За да се изтъкне бързото увеличение на лозовата площ в СССР ще отбележим, че докато в 1936 г., общата площ на лозята е била 2,160,000 декари, в края на 1940 г. тя е достигнала 4,200,000 декари. Това показва, че лозарството в Съветския съюз се увеличава много бързо и затова може да се очаква в скоро време СССР да заеме първо място в света по отношение производството на грозде.

Към горното трябва да се добави, че механизирането на работата по отглеждането на лозята и прилагането на всички постижения в областта на лозарската наука и техника е възможно само при социалистическото строителство.

Горните данни показват, че след Октомврийската революция в СССР е започната сериозна работа за създаване на модерно промишлено лозарство. Ето защо, няма съмнение, че в областта на лозарската наука и техника, Съветският съюз заема вече едно от първите места в света.

Научни постижения по лозарство в Съветския съюз

Въпреки че лозята в Съветския съюз заемат сравнително малък процент от обработваемата площ, съветските учени, от Октомврийската революция насам, допринесоха твърде много за разрешаването на редица въпроси из областта на лозарството. Докато в западните лозарски страни, като Франция, Италия и др., отглеждането на лозата се извършва по един емпиричен начин, останал в сила от векове насам, съветските учени подложиха на преценка цялата лозарска агротехника в светлината на най-новите схващания в физиологията на растенията и почвознанието. Диалектическият материализъм намери своето приложение и в областта на лозарството и по този път редица принципни грешки бяха подложени на остра критика, в резултат на което бяха коригирани въз основа на строго научни изследвания.

Благодарение изучаването на дивата и културната лоза по Черноморското крайбрежие, край Каспийско море и в Средна Азия, съветските учени осветлиха правилно въпроса за произхода на културната лоза и дадоха правилна основа за класификация на сортовете лози. В това отношение заслужава да се отбележи класификацията на проф. Негрул, който раздели сортовете лози в три големи групи: Западно европейска, Черноморска и Ориенталска.

В областта на морфологията, анатомията и физиологията на лозата съветските учени дадоха огромен принос, който ще остане класически в лозарската наука. Особено внимание бе обърнато на изучаването на лозовия цвят, в връзка с плодоношението (Баранов и др.).

Устройството на лозовата пръчка е било изучено в подробности и пръв руският учен проф. Мержаниан обърна внимание за дорсивентралността на пръчката, т. е., че тя има коремна и гръбна страна, с различни физиологични качества, които дават отражение, напр. при образуване на спойката. Същият е проучил най-подробно физиологията на цъфтенето при лозата и е дал най-правилно обяснение на тъй нареченото физиологично изрисяване, цитирано и възприето от западноевропейските учени.

Процесът на узряването на лозовата пръчка е бил проследен и установен в неговите етапи, в време на вегетацията.

Асимилацията и транспирацията на лозовата главина са били обект на множество научни изследвания (Александров и Макаревска). Като резултат от тези изследвания са били събрани и редица лозарски практики.

В връзка с проучването на промените, които стават при съхранението на резниците, съветските учени са се добрили до данни, които позволяват да се подобри техниката на облагородяването и получаването на по-голям процент облагородени вкоренени лози (Боровиков, Макаревска, Науменко и др.).

Най-големи практически достижения са получени в Съветския съюз в връзка с резитбата на лозата. Старите схващания за детерминизъм и предел в качеството и количеството на гроздовата реколта бяха силно

разкритикувани и стахановците ежегодно на практика доказват несъстоятелността на тези схващания, като чрез по-съвършени начини на рязане получават грамадни реколти, без чувствително намаляване на качеството.

По този път съветските учени (Тупиков и др.) дойдоха до отричане на чашовидната резитба при лозата и преминаването към дългата такава.

В областта на ампелографията, Съветският съюз се нарежда на челно място. Досегашният начин на описване на сортовете бе подложен на критика и съветските учени (Лазаревски и др.) дадоха по съвършенна ампелографска метода за описване на сортовете, с съответни-биометрични измервания. Появата на голямата „Ампелография СССР“, колективен труд на най-изтъкнатите съветски специалисти е един крупен факт в световната лозарска литература. Тя се явява като най-съвършеният труд в тази област. Тук трябва да отбележим и постиженията на Мичурин и неговите последователи за създаването на нови сортове лози, които позволиха придвижването на лозовата култура в северни райони, където по-рано се смяташе, че виреенето на лозата там въобще е немислимо.

Поуката, която трябва да извлечем от начина на работа в Съветския съюз е именно тази, че всяка лозарска практика трябва да бъде научно обоснована, тя трябва да почива на опитно доказани положения, на основни принципи на физиологията на лозата. Никаква практика не трябва да се извършва на посоки, по традиция, наследена от миналото, без да бъде подложена на критическа преоценка.

Емпиризмът, който днес доминира при отглеждане на лозата у нас и в западните страни трябва да отстъпят мястото на научно обоснованото лозарство. Лозата е растение, което най-щедро се отплаща при прилагане на съответни разумни грижи за него. По пътя, посочен от съветските учени, ще се дойде до значително увеличаване на гроздовата реколта у нас и с това ще се увеличи благосъстоянието на нашите лозари.

Богдан Цанков

Асистент в Агрономическия
факултет в Пловдив

Мичурински сортове лози

С подобрене материалното състояние на трудящите се в СССР, за да се задоволят нуждите им от грозде и гроздови продукти, наложи се бързото увеличаване площта на лозовата култура, както в старите лозарски райони на юг, така също и в нови такива, в централната и северната части на Съветския съюз.

Разширението площта на лозата в северните части на СССР изисква специални сортове за този край, защото лозата е южно растение, което изисква дори и на юг, в много местности, загребване през зимата за предпазването и от зимните студове. За успешното ѝ отглеждане далеч на север, старите местни сортове лози не са подходящи, поради което се налага създаването на нови сортове лози, които трябва да притежават следните качества: 1) късно развитие на пролет и ранно узряване на плода;

2) добра устойчивост на студа; 3) повишена способност към натрупване на захари и понижена киселинност и 4) добър растеж и високо постоянно плододане.

Разрешаването на тези трудни задачи и придвижването на лозовата култура в средните и северни райони на СССР е свързано неразривно с името на съветския учен-биолог и преобразовател на природата, И. В. Мичурин. След дълги години преодолявайки грамадни трудности, И. В. Мичурин разреши блестящо тези задачи. Разбивайки без остатък мета-

Фиг. 1. Северен бял

физичните концепции на Мендел-Морган-Вайсман, легнали в основата на биологичната наука респективно — в лозарството, сковаващи го в устарели ненаучни традиции, норми и начини на отглеждане и селекция на лозята, Мичурин създаде нова, научна, мичуринска биология. Прилагайки я смело в лозарството, той получи нови ценни сортове лози, отличаващи се с отлична студоустойчивост, къс вегетационен период, голямо плодо-

ношение, отлични вкусови качества и висока устойчивост на болести и неприятели. За тази цел той най-широко прилага далечното родствено кръстосване, посаждане семена от най-добрите сортове лози, отбирането на най-ценните от тях и системното им възпитание в желана насока. Така получените мичуринови сортове лози представляват основния сортимент за средните и северни райони на СССР. Най-добрите от тях, влязли в употреба, заемат големи площи на север и получили добра производствена оценка, са:

Северен бял. Този сорт на Мичурин е получен от семена на канадската лоза Brand в питомника на И. В. Мичурин в гр. Козлов — Тамбовска губерния. Този хибрид представлява кръстоска между Шасла Испанска и Канадска дива лоза. Хибридът Северен бял има следните качества: грозд — почти среден, сбит, цилиндрикоконически, със зеленикав цвят на ципата. (фиг. 1) Зърната му са сочни, с приятно свеж вкус, с добра захарност и слаба киселинност.

Зрее рано (към 30 юли) Той е средно силна лоза, с добро и редовно плодоношение. Северен бял е десертен сорт с висока студоустойчивост, издържлив на болести и неприятели и по-специално — на филоксерата. Преди получаването му, промишленото отглеждане на лозата в средна Русия е било невъзможно. Поради голямата устойчивост на хибрида Северен бял обаче, който се отглежда успешно както в централна Русия, до Москва включително, така също и в някои райони на Сибир (горските райони на Томск, Енисей и Иркутск), това стана напълно възможно. С това се разреши до голяма степен въпроса относно придвижването на промишленото лозарство в СССР далеч на север.

Сеянец Маленгр. Грозд — конически (достига до 15 см. дължина), рехав. Зърна едри, сочни, с тънка ципа, обагрена зелено. Сеянец Маленгр е ранозреещ сорт, родовит и устойчив на студ. Не се напада от болести и неприятели, има ненормални цветове, затова се нуждае от опрашител.

Сеянец Шасла. (№ 135). Грозд — голям, цилиндричен, сбит. Зърна — средно големи, червени с бронзов отенък, кръгли, с тънка ципа. Родовит десертен сорт. Узрява в средата на м. септември. Устойчив на студ, болести и неприятели.

Руски Конкорд. Получен от И. В. Мичурин в 1910 г. Кръстоска между V. labrusca (американска) и Усурийска дива лоза.

Този хибрид се характеризира със следните качества: грозд — цилиндрикоконически (достига до 14 см дължина) сбит. Зърна — средни до големи, кръгли, с тънка ципа, обагрени тъмночервено (фиг. 2). Той е добър десертен сорт, късно зреещ със слаб вкус на labrusca. Сортът Руски Конкорд се отличава с висока студоустойчивост и голямо плододаване. Има функционално женски цветове, за това се нуждае от чужд опрашител. Устойчив е на болести и неприятели.

Коринка Мичурина. Зърна — малки, кръгли с тънка ципа. Ценен десертен и винен сорт. За нормално плодоношение се нуждае от искусствено опрашване.

Северен Черен. Този хибрид е получен чрез кръстоската на Усурийската дива лоза с Канадската лоза Brand в питомника на И. В. Мичурин в гр. Козлов — Тамбовска губерния, през 1906 година Грозд — под

среден, сбит. (фиг. 3). Зърна — кръгли, с тъмносиньо-лилава ципа, със специфичния вкус на американските диви лози. Сортът Северен Черен е буйна лоза, родовита и представлява отличен изходен материал за по-нататъшна селекция.

Фиг. 2. — Руски Кондор

ен сладък, Артик, Колхозен и др. Повечето от тях са въведени като стандарти за северните и средни райони на РСФСР. Останалите мичу-

Буйт ур. Грозд — малък, цилиндрикоконически, рехав. Зърно — малко, кръгло, с тъмносиня дебела ципа. Родовит сорт, устойчив на студ, болести и неприятели. Узрява във втората половина на м. септември (Мичуринск). Подходящ е за опрашителя на сорта Руски Конкорд.

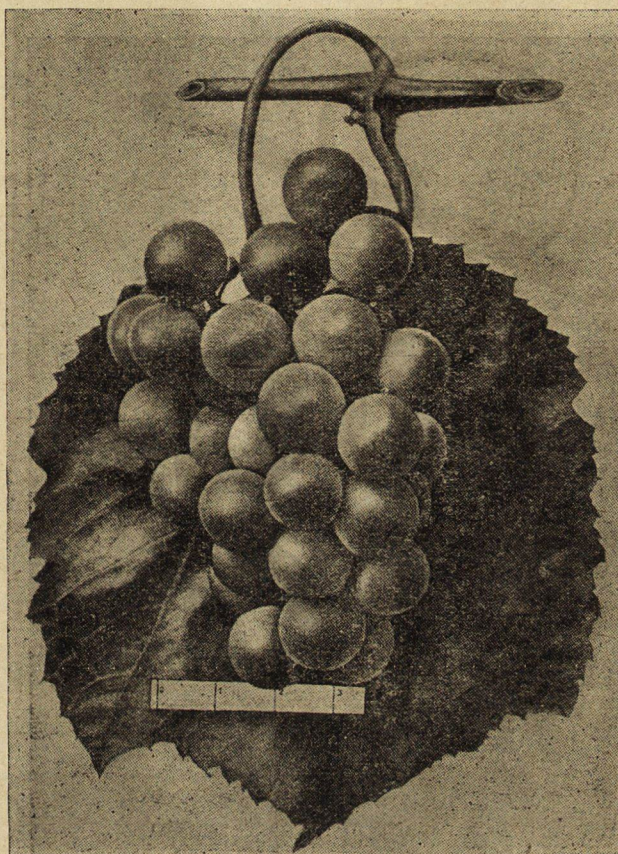
Металически. Този сорт притежава следните качества: грозд — цилиндрикоконически, сбит, достига до 10 см дължина. Зърна — средноголеми, кръгли, червени с бронзов отенък (фиг. 4). Родовит десертен и винен сорт. Узрява в средата на м. септември. Устойчив на студ. Зимува без загреване.

Сибирски урожаен. Сортът Сибирски урожаен е родовит с редовно плодоношение. Подходящ е за Северните райони на СССР, където се развива много добре. Притежава задоволително големи гроздове, сбити, с едри зърна и с добра захарност. Този сорт е силно устойчив на студ, болести и неприятели.

Освен изброените до тук сортове лози, И. В. Мичурин е създал още много други такива, като; Кабан крупен, Источен, Тайговий, Мискет Мичурински, Зелен сладък, Черен крупен, Чер-

ринови сортове лози, са великолепна изходна база за по-нататъшна селекция и за получаване на висококачествени сортове лози за северните райони на СССР.

Трябва да се отбележи голямата работа, по проучването на дивата Амурска лоза, положена от И. В. Мичурин и създаването на много изходни форми от нея за получаването на нови висококачествени сортове

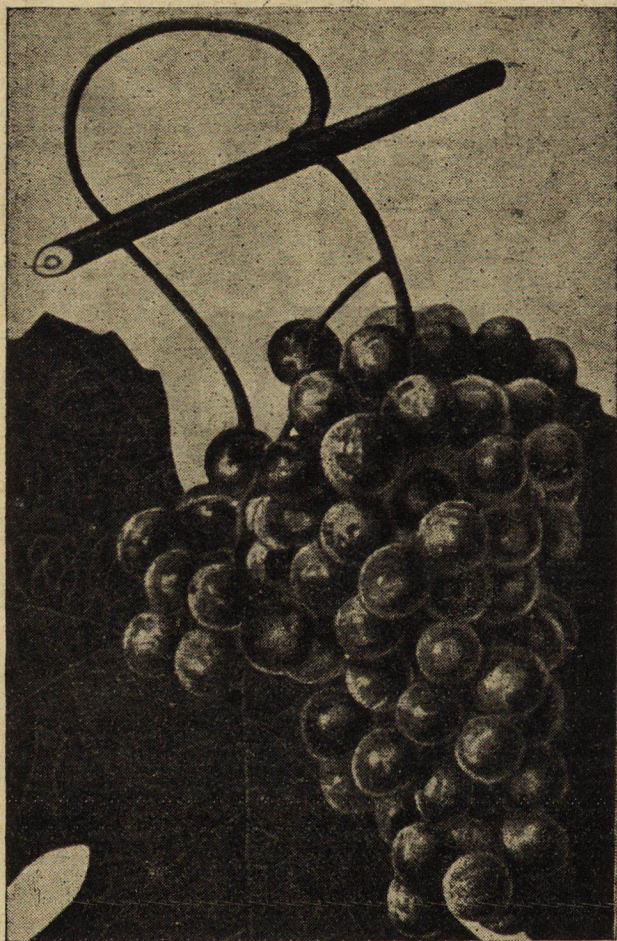
Фиг. 3 — Северен черен

лози за Далечния Изток. Работата по използването на дивата Амурска лоза, за създаването на нови сортове лози за Далечния Изток, както и пренасянето там на сортове от други райони на СССР, се продължава сега от опитна овощарска станция ДВК и Далектоисточната станция на Всесоюзния институт по растениевъдството в СССР.

Специалната Всерусийска конференция, свикана в Мичуринск през 1936 год. се занимава с въпроса за Северното лозарство в СССР и разработи план за разширението на лозовата култура в Северните райони на СССР, на базата за новите мичуринови сортове лози и новата агротех-

ника и грижи за лозата, установени от Мичурин и доразвити от неговите последователи в СССР.

От казаното до тук се вижда тържеството на новата мичуринова биология в лозарството, която позволява в късо време създаването на нови сортове лози с желани качества. Мендел-Морган-Вайсмановото направление в биологията, господстващо до сега в лозарството и ско-

Фиг. 4 — Металически

ващо го в бесплодно лутане, се оказа напълно бесплодно и непочиващо на здрави научни основи. Напротив, мичуриновото направление в биологията и неговите методи на работа позволяват високо продуктивна селекционна работа и получаването на нови сортове в най-кратък срок.

За съжаление до сега в лозарската наука господствуват метафизичните концепции на Мендел-Морган-Вайсман, откъдето иде и безплодността на лозарската наука в областта на селекцията. Ефективността на новата клонова селекция, далечното родствено хибридиране, посев на семена от ценни изходни форми лози и системното им възпитание в желано направление, метода на бракуване, съчетани с нова агротехника, всички тези методи на И. В. Мичурин позволяват създаването на нови ценни, високопродуктивни и висококачествени сортове лози, съответстващи на модерното социалистическо строителство, на модерното социалистическо селско стопанство.

Матю Бонев

Асистент в Агрономическия
факултет в Пловдив

Приложение на винарската техника в СССР

В царска Русия винарството е било дребно и разпокъсано, като са преобладавали дребните занаятчийски и полузанаятчийски винарски предприятия на търговци, кръчмари и пр., които се грижели само за натрупване на по-големи печалби, но не и за развитието и подобряване качеството на виното. Тези дребни винарски предприятия са разполагали само с най-примитивна и изостанала винарска техника. Доколкото е имало някои по-големи винарски предприятия, те са били снабдени също така с недостатъчно машини и апарати, които е трябвало да се доставят от Западно-европейските страни. При такава голяма разпокъсаност не е било възможно да бъдат снабдени винарските предприятия с достатъчно машини и съоръжения. Поради това качеството на вината е било на много ниско ниво. Освен това често търговците са фалшифицирали вината които са пускали на местния пазар и с това още повече са влошавали качеството му.

Великата Октомврийска революция, която помете-царско капиталистическия режим, сложи началото на нова ера и в областта на винарството.

Грандиозната борба на съветските народи под ръководството на ВКП (б) за индустриализация на страната се увенча с бързи и решаващи успехи и се указа ключ на социалистическото преобразуване на селското стопанство, ключ и за преобразуването и на винарската промишленост.

Общото възстановяване на страната след Великата Октомврийска революция засяга и винарската промишленост, но нейният темп на развитие в сравнение с темповете на развитие на другите клонове на хранителната промишленост е решително изоставал чак до 1936 година. Целият този период от революцията до 1936 година би могъл да се счита като организационно и технически подготвителен за по-нататъшното развитие на винарската промишленост.

Социалистическото строителство до това време вече беше създавало широки възможности за внедряване във винарството на нова и модерна винарска техника.

С решение на ВКП (б) и правителството през 1936 година винарската промишленост е била предадена към Комисарството на хранителната промишленост, което е допринесло за нейното организационно укрепване и тръгване по пътя на бързото индустриално развитие. Пред винарската промишленост съветското правителство поставя задачата за разширяване на производството в бързи темпове, подобряване качеството и намаляване на себестойността. Това обаче можеше да се изпълни само при възможността за бързо техническо превъоръжаване и механизизиране на винарството, особено на онези процеси, които поглъщат много работна ръка.

Съветската власт се възползува от възможността да бъдат внесени всички модели винарски машини и апарати от другите страни и отпочна местно производство на такива, като са видоизменили и подобрили качеството им. Така например съветските машино-строителни заводи в Тбилиси и Батум усвоиха изработването на машини за винарски цели и бързо пуснаха 36 типа доста сложни винарски машини и апарати (акратофари, компресьори, филтри, преси, мелачки и пр.) за задоволяване нуждите на винарските предприятия в страната.

В късо време благодарение съдействието на съветската власт се създаде местна индустрия за изработване на почти всички машини и апарати за задоволяване нуждите на страната. Например за периода 1936 година — 1940 година винарската промишленост е получила от съветските заводи 840 машини и апарати, като вносът от чужбина е възлизал само на 100 броя различни машини. Това показва, че винарската промишленост на Съветския съюз е престанала да зависи от чуждата техника както е била през времето на царска Русия. Само за 4 години 940 броя машини и апарати са били предадени за механизизиране на съветската винарска промишленост.

Благодарение на това бързо развитие на винарската техника (хладилни инсталации, машини за пълнене на бутилки, специални резервоари за добиване на шампанско, помпи, преси и пр.) можа да бъде усъвършенствуван и широко приложен резервоарният метод за производство на съветско шампанско вино, който е много по-удобен и евтин.

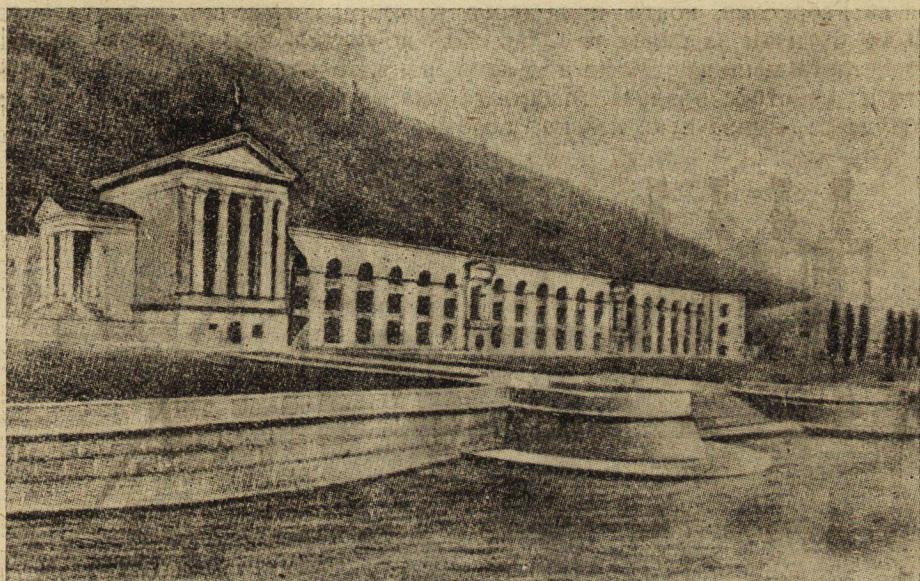
След постановлението на ВКП (б) и Съюза на народния комисариат от 1936 година за разширяване производството на шампанско вино се отпочва огромно строителство на нови и големи шампански заводи снабдявани с всички необходими машини, изработвани в отечествените машино-строителни заводи. Така например до 1936 година в Съветския съюз е имало само един завод на съветско шампанско с капацитет 250,000 бутилки, а до 1940 година са били изградени и обзаведени с необходимата модерна винарска техника 9 завода с общ капацитет 12,900,000 бутилки или капацитетът в тези заводи за кратко време е бил увеличен 52 пъти.

Благодарение на изградената съветска винарска техника и грижите на съветската власт производството на съветско шампанско вино можа да се увеличи от 212,000 бутилки през 1936 година до 8,010,000 бутилки през 1940 година. Увеличението на произведеното шампанско вино възлиза на около 40 пъти.

Също така с бързо темпо се извършва строежа на заводи и преработвателни бази и за трапезни и десертни вина, снабдявани със съществу-

ващите модели винарски машини, мелачки, ронкачки, помпи, фулопомпи, преси и др. съоръжения. За съжаление през Втората световна война, която засегна и главните лозаро-винарски райони на Южна Русия, се прекъсна това темпо на растеж и механизирание на винарската промишленост.

Бързото следвоенно възстановяване обаче, което обхваща цялата страна и всички сектори на съветското стопанство, засегна и винарската

Фиг. 1. — Шампанския завод Абрау-Дюрсо (проект)

промишленост. Разрушените винарски заводи се възстановяват бързо и се строят нови такива. Съветските метало-строителни заводи поемат изработването и усъвършенствването на всички винарски машини, необходими за винарската промишленост.

Петгодишният възстановителен план постави пред винарската промишленост задача за ново голямо увеличение производството на вино, което трябва да достигне 525,000,000 литра годишно, подобряване качеството и намаляване на себестойността на виното. Особено бързо увеличение на производството е предвидено за шампанското вино, чието производство в близката година трябва да достигне 50,000,000 бутилки годишно, т. е. два пъти повече от средното годишно производство на шампански вина във Франция, което е достигнато в продължение на 100 години.

Съветската винарска промишленост вече изпълнява годишните си планове от петилетката благодарение нейното бързо превъоръжаване с нови подобрени модели машини и апарати, даващи възможност за по-пълно механизирание и автоматизиране на винарските производствени и преработвателни процеси.

За периода 1945-1947 година само заводите Орджоникилзе в Тбилиси са дали повече от 400 винарски машини. Засега снабдяването с нови машини и механизмирането се извършва по определен план, много бързо, което е възможно само при социалистическото строителство.

През 1947 година е започнато заменяването на ръчните помпи с електрически такива „Волта“ изработвани в съветски заводи.

Досегашните машини за пълнене на бутилки се заменят с машината на Габриелян, която при десет пълнителя дава производителност 8-10,000 бутилки за смяна, т. е. 5-6 пъти по-голяма производителност от пистолетната машина „Комета“, като напълно изключва съприкосновението на виното с въздуха. Машината има опростена конструкция, може лесно да се измива и не изисква особено квалифицирани работници.

Фиг. 2. — Универсална машина за пълнене на бутилки система Габриелян

Отпочнато е изработването на полуавтоматична затапваща машина конструирана от Шпиталний, Киселевий и Телятнавий, която има един път и половина по-голяма производителност от ръчната машина за затапване:

Пуснат е в изработка новият филтър на Яковлиев.

Шампанозаводите се снабдяват с мощни хладилни инсталации система Фролова-Багреева, като някои техни недостатъци се отстраняват. През 1947 година е било запланувано да се механизира напълно товаренето и разтоварването при транспорта, складирането и предвижването в избата на пълни и празни бъчви в 10 големи завода, а през 1948 година се предвижда да стане това в 30 завода, и в 1949 година в 60 завода. Започнато е заменянето на всички ръчни мелачки, ронкачки и преси с механизирани такива.

Предприема се в редица предприятия планово пълна механизация на изгачането, пълненето, затапването, капсулирането и етикетирването на бутилките по метода на непрекъснатото производство с транспортни ленти.

Хладилната техника намира все по широко приложение във винарството както през време на ферментацията, така също и за ускоряване зреенето и стабилизирането на вината, или пък в търговските магазини, където до-продажбата на виното в бутилки се осигуряват благоприятни температурни условия.

Благодарение на напредналата хладилна, термична и електрическа техника, вече не се намира за необходимо да се строят изби дълбоко в земята, защото в надземните такива е възможно да се поддържа желаната температура.

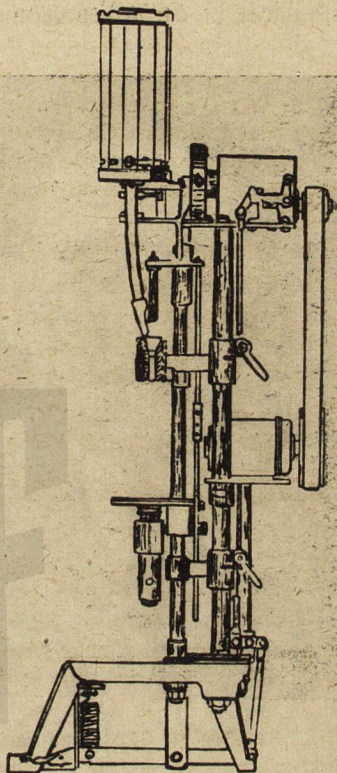
В някои винарски заводи е въведено ръководенето на редица механизирани процеси от разстояние от едно централно място, чрез електрическо табло, откъдето се контролират и направляват пълненето на отделните резервоари.

Пред съветската винарска промишленост конкретно е поставен въпросът и за автоматизация на редица други процеси.

Опитите във винения завод „Масандра“ в Магарач за автоматическо регулиране и сигнализация на пределната температура през време на ферментацията се оказват много насърчителни.

Въвеждането на автоматическо доливане на съдовете, на електрически измервател на мъстта след изпресуването или на виното, на спирта при спиртуване на десертни вина или на автоматическо отмерване при извършване на купаж, както и редица други операции ще тласне развитието на съветското винопроизводство още напред.

По този начин от дребното занаятчийско винопроизводство с недостатъчно и примитивни машини и апарати, каквото представляваше винарството в царска Русия, то се превръща в мощна винарска индустрия, снабдена с най-новата и модерна винарска техника, при която е напълно възможно да се получат определени типове висококачествени вина.

Фиг. 3. — Общ вид на полуавтоматичната затъпваща машина с барабан от Шпипол, Киселев и Рякитенов

К. Стоев и Ст. Радучев

Кандидат на сел.-
стоп. науки

Гл. асистент в Агроном.
факултет в София

Видни съветски учени в областта на лозарството и винарството

Съветската наука по лозарство и винарство в сегашно време заема първо място в световната наука в тази област. За годините на съветската власт, благодарение на крайно благоприятната обстановка на развитието на научната работа, съществуваща в социалистическата държава и благодарение на непрестанните грижи от страна на болшевишката партия и

правителството в Съветския съюз израстнаха редица големи учени в областта на лозарството и винарството. От своя страна съветските учени по лозарство и винарство цялата своя научна и практическа работа посвещават за разцвета на съветското лозарство и винарство и за благополучието на своя народ. Благодарение на тяхната подкрепа лозарството, което СССР наследи от дореволюционна Русия в кратки срокове от време бе

Проф. А. С. Мержаниан

поставено на социалистическа основа и от дребно, разпокъсано, разноразно се превърна в уедрено, с високоценни сортове, наситено с техника и обслужвано от научно обоснована агротехника. В сегашно време съветските учени по лозарство и винарство са първите помощници на Партията и Правителството за осъществяването на грандиозния план по разширяването на лозовата площ, по предвижването на лозята далеко на север, по повишаването на добивите и по получаването на високо-качествени продукти от гроздето.

Тук накратко ще посочим само някои от най-вълните съветски учени по лозарство и винарство. Поради липса на място списъкът далече не ще бъде пълен и в него не ще могат да бъдат включени множество други учени, със значителни научни постижения и с големи заслуги пред съветското лозарство и винарство.

1. *А. С. Мержаниан*, доктор на селско-стопанските науки, професор по лозарство в Агрономическия факултет на Краснодарския институт по хранителна промишленост. Професор Мержаниан е завършил Московската селско-стопанска академия. В началния период на своята агрономическа дейност той усилено изучава агрохимия при академик Прянишников и академик Демьянов и физиология на растенията при професор Ивановский, на когото той е бил асистент. Получил такава основна подготовка проф. Мержаниан се отдава на изучаването на лозовата култура. Отначало работи в Украинския научно-изследователски институт в Одеса, по-късно в Ялта в Никитската ботаническа градина (в отдела по лозарство). След 1920 г. продължително работи в Анапската опитна станция по лозарство, на която той фактически се явява основател и дългогодишен научен ръководител. Понастоящем професор Мержаниан се намира в Краснодар, където завежда катедрата по лозарство повече от 20 години.

В продължение на своята почти 40 годишна научна работа в областта на лозарството, професор Мержаниан е извършил многобройни изследвания, представляващи много ценен вклад в лозарската наука и обосноваващи ред важни агротехнически прийоми в лозарството.

Професор Мержаниан обстойтелно е изучил сокодвигението на лозата, физиологията на цъфтенето, физиологията на растежа и пр. От професор Мержаниан за първи път е изучен дорзивентралния строеж на лозата. Особено ценни са изследванията на проф. Мержаниан върху физиологията на изрисяването, на милерандирането. С твърде подробни физиологически и анатомически изследвания той пръв установява истинската причина за изрисяването при лозата. В областта на агротехниката професор Мержаниан е разработвал главно въпросите свързани с резитбите при лозата. Той се явява един от най-големите специалисти по резитбата и е предложил свои системи на рязане.

Професор Мержаниан е работил много и в областта на селекцията. Автор е на няколко книги по селекция на лозата и е разработил бърз метод за откриването и отделянето на вариации и клонове при лозата. Заедно със свои сътрудници е отделил и описал около 15 вариации от различни сортове.

Понастоящем професор Мержаниан заедно със своите сътрудници разработва въпросите на ампелотехконтрола, т. е. установяване на норми за повишаване и контролиране производството на лозата.

Професор Мержаниан е учител на много специалисти по лозарство, пръснати из цялата съветска страна, които успешно провеждат научните и практически мероприятия в областта на лозарството. Своите студенти и сътрудници професор Мержаниан учи с голяма любов и педагогическо умение.

Пишещият тия редове е имал щастието да бъде ученик на проф. Мержаниан и всякога с дълбока признателност си спомня за своя учител и за непрестанните грижи, които той е полагал за неговата научна подготовка, а също така и за необикновената готовност, с която той е разделял своите многостранни знания и богат опит с него.

От професор Мержаниан е написан учебник по лозарство, който понастоящем се явява най-доброто научно ръководство и помагало за студенти, агрономи и начинаещи научни работници. Учебникът по лозарство от професор Мержаниан е възприет във всички селско-стопански институти на СССР.

2. *А. М. Негрул*, доктор по селско-стопанските науки, професор по лозарство в Тимирязевската селско-стопанска академия в Москва.

Професор Негрул отначало е работил в Украинския институт по лозарство и винарство (Одеса), а по-късно във Всесъюзния институт по растениевъдство в Ленинград. Понастоящем е професор в Селско-стопанската академия в Москва.

Проф. Негрул е един от най-големите селекционери на лозата в Съветския съюз. Написал е ред трудове по генетика и селекция на лозата. В началния период на своята научна дейност той е бил под влияние на

Проф. А. М. Негрул

реакционното направление в генетиката, но по-късно се освобождава от това влияние и построява научната си работа на основата на мичуринското учение. Още задълго до биологичната дискусия проф. Негрул, подлагайки на оценка научната селекционна работа насочена към получаването на сортове лози устойчиви на филоксерата и пероноспората, в съчетание с качествата на европейската лоза окачестви тази работа не само като безрезултатна в продължение на много години, но също така и като безперспективна. Изхождайки от мичуринското учение, проф. Негрул направлява селекцията в Съветския съюз по нови пътища, които неминуемо ще дадат плодотворни резултати. Лично от проф. Негрул, по този път са получени няколко нови сортове с много ценни качества, за която му работа той през 1948 г. бе удостоен с най-високото отличие в съветския съюз „Лауреат на Сталиновата премия“ и награден с голяма парична награда. С голям успех проф. Негрул разработва въпросите свързани с еволюцията на културната лоза и в това отношение той се явява като един от най-големите световни специалисти в тази област. Проф. Негрул е редактор на многотомната „Ампелография СССР“.

3. *П. П. Благонравов*, кандидат на селско-стопанските науки, доцент, заместник директор по научната работа на всесъюзния институт по лозарство и винарство „Магарач“, Ялта.

П. П. Благонравов е един от най-големите специалисти по агротехниката в лозарството в Съветския съюз. В периода на реконструкцията на лозарството на социалистическа основа П. П. Благонравов дълги години е работил в най-висококачествените райони на СССР като агроном и е взел непосредствено участие в организацията на множество совхози по Кримското крайбрежие и Новоросийския район. С богат агротехнически опит и солидна теоретическа подготовка Благонравов много е допринесъл за изграждането на совхозното лозарство по Черноморския бряг.

Бил е няколко години доцент при катедрата по лозарство в Краснодар, а понастоящем е заместник директор на Всесъюзния институт по лозарство и винарство в Ялта. Автор е на множество трудове: Реконструкция на лозята; Формиране и резитба на лозата; Възстановяване на лозята и др.

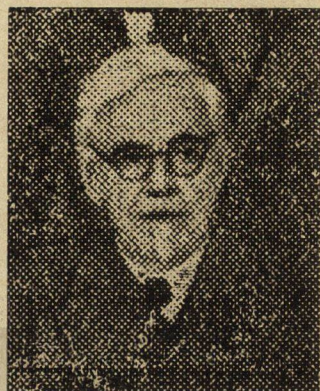
Благонравов е голям приятел на българския народ и другите славянски народи. В едно свое писмо той пише следното: „аз си спомням с удоволствие нашите разговори както по специалността, така и за великата дружба на славянските народи. Всеки руски човек и всеки българин трябва с чисто сърце да осъществяват братството на нашите народи, а ние научните работници трябва да бъдем единни в своите стремления, за да принесем максимална полза на родината и да направим всичко възможно за увеличение народното стопанство на своята родина“.

4. *М. А. Лазаревски*, кандидат на селско-стопанските науки, научен сътрудник на Всеруския институт по лозарство и винарство в Новочеркасск.

М. А. Лазаревски е един от най-големите ампелографи в Съветския съюз. Написал е множество трудове в областта на ампелографията. Автор е на много ценната книга „Методика на ампелографическото описание“. Разработва въпроси от екологически и физиологически характер.

5. *А. М. Флоров-Багреев*, професор в Московския институт по хранителна промишленост.

Професор Фролов-Багреев е един от много заслужилите научни и практически деятели в Съветския съюз в областта на винарството. Професор Фролов-Багреев дълго време е работил в отдела по лозарство при Никитската ботаническа градина край Ялта. Основател е на катедрата по винарство при Краснодарския институт по лозарство и винарство, където дълги години е чел лекции. Сега завежда катедрата по шампанско вино при Московския институт по хранителна промишленост. Същевременно той е главен шампанист в главното управление за винарството при Министерството на хранителната промишленост, член на редак. колегия на „Ампелография СССР“ и сп. „Виноделие и виноградарство СССР“.

Проф. А. М. Фролов-Багреев

С името на проф. Фролов-Багреев е свързано производството на съветските газирани вина, на съветското шампанско вино. От него е събран и обобщен огромния опит в това направление по цялата съветска страна в книгата „Советское шампанское“ излязла в 1948 г. в II издание.

При производството на игристи (газирани) вина в СССР не се прилага по шаблон опита във Франция, а се използват много нови методи, технически по-съвършени, основани на подробна и щателна научна разработка. Голямата заслуга на проф. Фролов-Багреев се състои главно в това, че той изнася на предно място проблемите на съветското шампанско винопроизводство, за разработването на които посвещава своята половин вековна научна дейност и въвлечи множество сътрудници, които понастоящем съставляват цяла научна школа. За високите достойнства на книгата му „Советское шампанское“ на проф. А. М. Фролов-Багреев е присъдено званието „Лауреат на Сталиновата премия“, а миналата година по случай 70-годишнината му, е награден с ордена на трудовото червено знаме. Макар и с напреднала възраст проф. Фролов-Багреев е бодър и жизнерадостен и работи с пълни сили за разцвета на съветското винарство.

6. Проф. Н. Н. Простосердов, на когото Съветският съюз наскоро беше чествувал 75-годишна възраст и 50 годишна научна дейност в областта на лозарството и винарството, е преподавател по винарство при Тимирязевската селско-стопанска академия.

Бележитият съветски учен е взел дейно участие в създаването на съветската наука за виното, а неговото учение за гроздето, като изходен материал за получаване на различен вид продукти — „увология“ — получи всеобщо признание.

Проф. Н. Н. Простосердов е публикувал повече от 120 научни трудове, брошури, статии и монографии. Той е получил учената степен доктор по биологическите науки. Той е разработвал най-различни въпроси из областта на винарството и много негови научни достижения вече се прилагат в широката практика. Така например проф. Н. Н. Простосердов е взел участие в разработването технологията за производство на вино „Херес“.

Той е въвел дифузионен начин за спиртоване на виното, при който се извършва бърза и пълна асимилация на спирта от елементите на виното.

При неговото участие в Съветския съюз е било въведено производството на вермут.

Проф. Н. Н. Простосердов отделя в своите работи голямо внимание на подобрене диетическите и лечебни свойства на виното.

Проф. Н. Н. Простосердов

Наред с преподавателската работа, проф. Н. Н. Простосердов работи като консултант в Росглавино, като научен ръководител на Централната научно-изследователска лаборатория на Росглавино и е член на редакционната колегия на „Ампелография на СССР“. Той е председател на Всесъюзната винарска секция при научното инженерно-техническо дружество по хранителна промишленост, организирана по негова инициатива.

Съветското правителство оцени високо работата на проф. Н. Н. Простосердов. Той получи званието „заслужил деятел на науката и техниката“, награден е с ордена „почетен знак“, с медала „за доблестен труд във Великата отечествена война“, със значката „отличник на хранителната промишленост на СССР“.

Работата на проф. Н. Н. Простосердов, като: „Механически анализ винограда“ (1935 г.) „Технологическая характеристика винограда и продуктов его переработки (увология)“ (1946 г.), поместена в 1-ви том на Ампелография СССР, са добре известни у нас и служат за ценно помагало на нашите специалисти в научно-изследователската им и производствена работа в областта на винарството.

7. Проф. М. А. Герасимов, доктор по селско-стопанските науки, е преподавател по винарство в института по хранителна промишленост в Москва и главен специалист—винар при Главвино (Главното управление на винарската промишленост при Министерството на хранителната промишленост на СССР).

Проф. М. А. Герасимов е един от първите специалисти по винарство на СССР. Той разработва въпроси из областта на „подвалното хозяйство“, т. е. въпроси из съхранението на вината, процесите на стареенето на виното и методи за ускоряване на тези процеси а също така и въпроси из производството и подобрене технологията на силните, десертни и ликьорни вина. У нас е добре позната на всеки специалист монографията на проф. М. А. Герасимов. „Созревание и старение вина“, във която той разглежда подробно въпросите на формирането, узряването и стареенето на вината, както и способите за ускоряването на тези процеси.

Книгата на проф. М. А. Герасимов „Технология винодельческого производства“ ч. I е също особено ценена у нас и служи за ценно ръководство на нашите специалисти.

У нас се следят с особен интерес съобщенията за издаването на ч. II на Технология винодельческого производства (Подвальное хозяйство)“

и се очаква с нетърпение получаването ѝ, тъй като, както личи и от рецензиите в сп. „Виноделие и виноградарство СССР“, тази книга представлява едно пълно и изчерпателно ръководство както за практика-винар, така и за научния работник в областта на винарството.

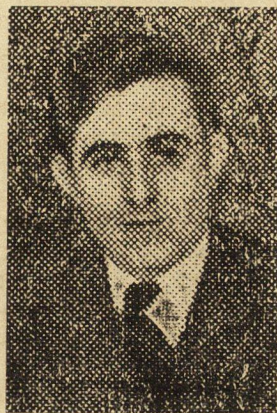
Проф. М. А. Герасимов е също така и член на редакционната колегия на „Ампелография СССР“ и на сп. Виноделие и виноградарство СССР.

Съветското правителство цени високо работата на проф. М. А. Герасимов, за което говори награждаването му през тази година с орден на трудовото червено знаме.

8. Г. Г. Агабалъянц, доктор на селско-стопанските науки, професор по винарство в Краснодарския институт по хранителна промишленост.

Професор Агабалъянц е един от най-големите специалисти по химия и анализ на виното. От него са разработени редица микрометоди при анализа на виното и мъстта. Той, заедно с проф. Фролов-Багреев, е автор на твърде ценно ръководство по химията и методите на гроздето, сока, виното и пр.

В последно време, като заведущ катедра по винарство при Краснодарския институт — разработва лично и ръководи научната работа на сътрудниците на теоретичните основи на шампанското винопроизводство. Същевременно проф. Агабалъянц е главен консултант при винкомбината „Абраудюрсо“, където взема практическо участие при прсизводството на висококачествените игристи вина от Новоросийския район.

Проф. Г. Г. Агабалъянц

Куню Стоев

Кандидат на селско-стопан. науки

Научни институти по лозарство и винарство в СССР

До Великата Октомврийска революция значителна част от лозарството и винарството в Русия е било съсредоточено в ръцете на крупни капиталисти и дворцови привилегирозани лица — графове, барони, князе и пр. Вън от тези притежания, които са били по-едри и по-добре обзаведени и обслужвани, в дореволюционна Русия лозарството се е характеризирало с извънредно голяма раздробеност, с пъстър и многочислен сортов състав често, неотговарящ на местните условия, нисък уroveň на агротехниката и пълно отсъствие на механизацията. За развитието на лозарството и винарството не са полагани никакви грижи от страна на царските правителства. В това отношение твърде характерен показател се явява обстоятелството, че в царска Русия е съществувало едно единствено научно-изследователско учреждение по лозарство и винарство — опитната станция в Одеса, открита през 1905 г.

Социалистическата реконструкция на селското стопанство след Революцията дълбоко засегна и лозарството. На мястото на дребните стопанства трябвало е да бъдат създадени нови лозови насаждения, заемащи големи площи, с подходящ сортов състав. Реконструкцията на лозарството е изисквала също така друга агротехника, пълно техническо насищане, здрава теоритична основа. Засаждането на лозята на основата на правилното разположение на лозовата култура по района е трябвало да бъде извършено в течение на първите две петилетки. Само за третата петилетка лозарството е трябвало да получи такова развитие, каквото по-рано се достигало в продължение на десетки години.

Разрешаването на такива огромни задачи, които са били поставени пред лозарството и винарството в СССР естествено могло е да бъде постигнато само при помощта на науката.

Затова съветското правителство и Болшевишката партия след установяването на властта на трудящите се, започва бързо организирането на широка научно-изследователска мрежа в всички клонове на селското стопанство, в това число и в областта на лозарството и винарството. За 31 години в съветската власт се откриват голямо число научно-изследователски институти, станции и нисши учебни заведения от всесъюзен и републикански мащаб, които в сегашно време напълно задоволяват нуждите от специалисти по лозарство и винарство и отговарят на всички изисквания, които практиката предявява към научната теория.

За да получат представа нашите читатели за грижите, които съветската власт полага за развитието на лозарската и винарската наука, и какво голямо значение се предава в Съветския съюз на научната работа при разрешаването на практическите и производствени въпроси, в следващите страници накратко ще се спрем на по-добре известните и по-големи научни институти.

Научно-изследователската работа по лозарство и винарство се осъществява преди всичко в научно-изследователските институти. Измежду всички научно-изследователски институти водещ се явява Всесъюзният институт по лозарство и винарство „Магарач“, в Ялта, който е едно крупно научно-изследователско учреждение, с отдели по селекция и ампелография, агротехника на лозата, физиология и анатомия на лозата, агрохимия и почвознание, география, икономика и организация на лозарството, микробиология технология, шампански вина, енохимия и др. Научната работа на всесъюзния институт се ръководи и планира от Централното научно и административно ръководство на института с седалище в гр. Ялта, а провежда освен там и други пунктове по Кримското крайбрежие, още в много други места на страната. Общо Всесъюзният институт разполага с 4 филиали — Бесарабският филиал в гр. Кишинев и Закавказкия филиал в гр. Тифлис, Средно-Азиатският филиал в гр. Ташкент, а Московският филиал за северно лозарство в гр. Москва. Освен това институтът има и 2 опитни станции: Казахска опитна станция в гр. Алма-ата и Таджинска опитна станция в гр. Сталинабад. Институтът също така разполага и с 16 опорни пункта, разположени в най-различни места на обширната съветска територия — в Бесарабия, в Грузия, по течение-то на реките Днепър и Дон, в Крим, около Сочи, в Средна Азия и пр. Към 1 януари 1947 г. научният състав на Всесъюзния институт по лозар-

ство и винарство се е състоял от 155 души научни сътрудници, без многобройния помощен персонал.

Научната работа на Всесъюзният институт „Магарач“ е многостранна и обхваща всички проблеми от лозарството и винарството. В плана за научно-изследователската работа напр. са обозначени такива теми по ампелография; сортоизпитание и сортоизучаване на ценните сортове лози за шампански, десертни и др. вина в редица райони на страната; по селекция на лозата: клонова селекция с цел повишаване добива от единица площ, клонова селекция на филоксероустойчиви вариации, вътрешно — сортова и между — сортова хибридизация и пр. По агротехника на лозата — подобряване системите на резитба за основните райони и сортове, разработване на диференцирана сортова агротехника, съобразно биологическите особености на сортовете, разработка на методи и способности за повишаване добивът на облагородени вкоренени лози и др. по физиология на лозата — изследване на студоустойчивостта, сухоустойчивостта и пр.

Не би било възможно в една статия да се отбележат всички ония проблеми, които са запланувани и които се разработват от огромния колектив на института. Заслужава да бъде отбелязано, че в плана не фигурират никакви лица. Плана се създава не за да задоволи научните стремления на който и да било, а да подпомогне разрешаването на важни държавни проблеми, като към него насочват усилията и знанията си научните работници. Освен това твърде широко се прилага колективният метод на работа, който позволява даден проблем да се разработва от няколко или пък много лица, намиращи се твърде често в отдалечени географски един от друг пунктове или пък от различни отдели и институти. Затова съществува и отдел „планиране и икономика“, който, освен че направлява, но и дава икономическа оценка на изследването и получените резултати.

Всесъюзният научно-изследователски институт „Магарач“, разполага с богата колекция от около 1000 сорта, в която са застъпени не само местните Кримски и други сортове, не само огромното сортово богатство от Средна Азия, но също така и най-ценните сортове от световния сортимент.

Освен Всесъюзният институт, който провежда работа от съюзен мащаб, съществуват още ред други крупни институти от републикански мащаб. Такива са Украинския научно-изследователски институт по лозарство и винарство в Одеса и Новочеркасск, Грузинския научно-изследователски институт по лозарство и винарство в Одеса, Всеруския научно-изследователски институт по лозарство и винарство в Новочеркасск, грузинския научно-изследователски институт в Теллави и Армянския научно-изследователски институт в Ериван. Всеки от тези институти има по няколко отдели, където се разработват главно въпросите на лозарството и винарството в съответните съюзни републики. От тези институти най-отдавна съществува Украинския институт в Одеса, носещ сега името на крупния специалист по лозарство и винарство *Тауров*. В този институт са работили такива големи специалисти, като проф. Мержаниан, проф. Негрул, проф. Боровиков, Зотов, Науменко, Подражански и други много известни на нашите специалисти и високо ценен у нас. В

Українския научно-изследователски институт са разработени много въпроси, измежду които предно място заемат въпроси из генетиката и селекцията на лозата (Негул, Зотов) формиране и резитба на лозата (Мержаниан, Негул, Науменко, Подражанский), анатомия и физиология на присаждането (Боровиков, Науменко, Колесник, Подражанский), студоустойчивост (Мишуренко), винарство (Охременко, Плакида) и др. Много от тези въпроси решават не само важни задачи от практически характер, но се явяват и дълбоко теоритични и представляват ценен склад в лозарската наука въобще.

Във Всесъюзният институт по лозарство и винарство в Новочеркасск главно се разработват въпроси от ампелографията и екологията на лозата (Лазаревски), въпросите свързани с студоустойчивостта на лозата (Гриенко и др.) и въпросите на Мичуринското лозарство, фотопериодизма и стадийното развитие при лозата (Потапенко и Захарова).

Значителна научна работа развиват и другите два института. В Теллави са проведени ценните изследвания върху развитието на кореновата система при лозата от Бузин, върху зелените операции от Бузин и Кантария и върху методиката на ампелометрическото изследване от Лазаревски. В Ериванския институт са направени ценни изследвания върху механическия анализ на гроздето от проф. Простосердов и върху цветната биология от Африкян и др.

В Съветския съюз има и няколко опитни станции по лозарство и винарство — Анапска, Кахетинска и Сахарска. Най-значителна научна работа до сега е проведена в Анапската опитна станция, в която са провели ценни изследвания проф. Мержаниан (селекция, физиология и агротехника), Благонравов (агротехника), Серпуховитина (торене) и др. В Сахарската опитна станция са извършени интересни изследвания по зелените резитби.

Освен системата на научни-изследователските институти и станции, твърде значителна работа се извършва и в висшите учебни заведения, където лозарството и винарството се преподават. За сега в Съветския съюз такива висши учебни заведения има над 10.

От всички висши учебни заведения, където не само преподаването по лозарство и винарство е поставено на голяма висота, но също така се провежда и интензивно научно-изследователска работа на първо място трябва да бъде поставен Краснодарския институт по лозарство и винарство, неотдавна преименуван в институт по хранителна промишленост. Катедрите по лозарство и винарство са оглавени преди повече от 20 години от най-големите специалисти — проф. Мержаниан и проф. Фролов — Багреев, който в сегашно време се замества от проф. Г. Г. Агабальянц. Двете катедри разполагат с голям щат от научни сътрудници — доценти асистенти, аспиранти и лаборанти с висше образование по специалността. Сътрудниците на катедрите по лозарство, колективно и под ръководството на проф. Мержаниан разработват въпросите свързани с установяване норми за производството и контрола на продуктивността на лозата (ампелотехконтрол), като често много нашироко се въвличат в научна работа и студентите по лозарство, които ръководени умело успяват да извършат много ценни изследвания, публикувани в специални научни сборници.

Катедрата по винарство разработва теоритичните основи на шампанското производство. Там са извършени много ценните изследвания на доцентите, *Вечер*, *Мержанциан* и *Лоза* и асистентите *Козенко* и *Немцова*.

В Московския институт по хранителна промишленост работят професорите Фролов — Багров и Герасимов, а Московската селско-стопанска академия професорите Негрул и Простосердов и доцентът Скуин.

Сътрудниците на катедрата през 1948 год.

В останалите институти също така голяма научна работа се извежда от проф. Болгарев (симферопол) по агротехниката на лозата и безалкохолното производство, от проф. Мелник (Одеса) по цветната биология, от проф. Тупиков (Херсон) по резитба на лозата, от проф. Принц (Кишинев) и др.

За разлика от други страни в Съветския съюз научна работа по лозарство се провежда и в други институти, предимно ботанически. Така напр. Всесъюзният институт по растениевъдство в Ленинград има свои организирани станции по лозарство, където се извежда ботанико-морфологическо изследване на лозовото растение, и по селекция на лозата. В това отношение широко известни са работите на член-кореспондента на Съветската академия на науките проф. П. А. Баранов извършени в Средна Азия по линията на Вира. Проф Баранов и понастоящем продължава да работи с лозовото растение като разработва въпросите свързани с строенето на еволюцията на лозата. Много широко известни са и са получили всеобщо признание работите на проф. Александров и Макаревская, извършени в работническия институт при Грузинската академия на науките, посветени на физиологията на лозата (асимиляция, транспирация, въгледихратен метаболизъм и пр.)

С тези бележки далеко не може да бъде изчерпан списъка на научните институти по лозарство и винарство в СССР и особено тоя на научните работници в един или друг сектор на лозарството.

Няма съмнение, че съвсем не е възможно да се разгледа в подробности и детайли многостранната дейност на съветските специалисти, както и получените от тях резултати.

В заключение може да се каже само, че научната работа е навсякъде където има лозарство и винарство и всяка стъпка в тяхното развитие се извършва само след обстойна научна работа, затова съветското лозарство и винарство бележат такива големи успехи, за да заемат в близко бъдеще първо място в света. Научната работа върви неразривно с практиката и е проникнала дълбоко всред народа — тя е в истинския смисъл на думата народна наука, която по думата на др. Сталин не се откъсва от народа и живота, а е близко до него и служи на него.

Съветска литература по лозарство и винарство

І. ЛОЗАРСТВО

1. **А. С. Мержаниан** — Виноградарство — Сельхоз Гиз, 1939 г.
2. **Проф. А. С. Мержаниан** — О формировках кустов при реконструкции виноградников в разных районах СССР.
3. **А. С. Мержаниан и И. Л. Зеленин** — Методика селекции в виноградарства — труды Анап. зонал. оп. станции по виногр. и винод. вып. 10, 1932 г.
4. **А. С. Мержаниан** — Об односторонности морфологических признаков у виноградной лозы. — Экспер. ботаника вып. 1, 1934 г.
5. **А. С. Мержаниан** — О метамерном изменении роста и созревания междоузлий побегов виноградной лозы. — Док. Ак. н. СССР, т. 61 № 3, 729—732, 1948 г.
6. **Проф. А. С. Мержаниан** — О системах образки виноградной лозы в зоне закрываемых виноградников СССР. — Труды Краснодар. сел.-хозяйств. Института, вып. V, 19—33, 1935 г.
7. **Проф. А. С. Мержаниан** — Анатомический метод определения устойчивости виноградной лозы против мильдю. — Тр. Краснодарского сел.-хозяйств. и-та, вып. V, Краснодар 1935.
8. **Проф. А. С. Мержаниан** — К физиологии цветения виноградной лозы. — Труды Н.-иссл. института спец. и интенс. полевых культур при Кубанском сел.-хоз. и-те, вып. II, 1928 г.
9. **А. С. Мержаниан** — О дорзивентральности виноградной лозы. — Труды Сев. Кав. и-та спец. и техн. культур. т. I, вып. I, 61—89 1931 г.
10. **А. С. Мержаниан** — Этюды по обрезке виноградной лозы. — Вестник виногр. и винод. Винотор. СССР, 3, № 5, 6, 7, 9, 10. 1931.
11. **Проф. А. С. Мержаниан** — О содержании витаминов в винограде и виноградом вино. — Изв. по виногад. и винод., № 1, 1927 г.
12. **А. С. Мержаниан и М. В. Ковалева** — О новой бактериальной болезни винограда. — Тр. Анапской оп. станции, вып. 7, 1930 г.
13. **А. С. Мержаниан** — Плантажная обработка почвы. — Тр. Анапской оп. станции, вып. 11, 1932 г.
14. **А. С. Мержаниан** — Об осыпании цвета у виноградной лозы. — Тр. Анапской оп. станции, вып. 5, 1929 г.
15. **А. С. Мержаниан** — Как обрезать виноградники поврежденные зимними морозами. — Анапская зон. оп. станция, вып. 3, 1935 г.

16. **А. Мержаниан** — Из результатов научно-исследовательских работ кафедры виноградарства. — Тр. Красн. и-та виноделия и виноград. вып. 2 (24), 1940 г.

17. **А. С. Мержаниан и А. Д. Липецкая** — Влияние на продолжительность инкубационного периода болезни виноградной лозы mildyю постоянных и переменных температур. — Сов. ботан. — № 3, 1936 г.

18. **А. С. Мержаниан** — Об односторонности морфологических признаков у виноградной лозы. — Экспер. ботаника, ССР IV, вып. 1, 1933 г.

19. **В. Е. Таиров** — Песни в связи с культурой винограда. — Харьков, 1936 г.

20. **П. Баранов и М. Иванова—Паройская** — Клейстогамия у Средне-Азиатских сортов винограда. — Тр. Ак. Казанской оп.-оросит. станции, вып. 4, 1927 г.

21. **П. Баранов** — Истинский женский цветок винограда. — Тр. Ак. Казан. оп. — ФОС. станции, вып. 4, 1927 г.

22. **П. Баранов и И. Райкова** — „Мужской“ цветок винограда. — тр. по прикл. бот. генет. и сел., т. 24, № 1, 1930 г.

23. **П. Баранов** — 1. К. вопросу о типах цветка винограда. 2. Три года исследований дикорастущего винограда Средней Азии. — Тр. Всес. съезда по ген. сел. и плем. животн. Ленинград, т. III, 1929 г.

24. **П. Баранов** — „Дикий“ виноград Средней Азии I Западный Тяньшань. Тр. Ак. Казанской опит.-оросительной станций, вып. 4, 1927 г. — Ташкент.

25. **П. Баранов, М. Г. Попов и И. А. Райкова** — Виноградарство Нухурии. Тр. по прикл. бот. ген. и селекции. т. 24, № 1, 1930 г.

26. **П. Баранов и И. Райкова** — „Дикий“ виноград Средней Азии II Дарваз. — Тр. по прикл. бот. ген. и селекции, т. 24, №1, 1930 г.

27. **А. М. Негруль** — Генетические основы селекции винограда. — Тр. Прикл. бот. ген. и селекции, 1936 г.

28. **А. М. Негруль** — Эволюция культурных форм винограда. — Док. Ак. н. СССР, 18, 585, 1938 г.

29. **Гоголь — Яковский** — Виноградарство — Москве, 1928 г.

30. **П. П. Благонравов** — Реконструкция виноградников — Пищепромиздат, 1937 г.

31. **П. П. Благонравов** — Восстановление виноградников — Пищепромиздат, Москва, 1948 г.

32. **П. П. Благонравов** — Формирование и подрезка виноградной лозы. — Пищепромиздат, Москва, 1947 г.

33. **М. А. Лазаревский** — Методика ампелографических описаний — Закавказ. н.-иссл. и-т в-в, 1936 г.

34. **М. А. Лазаревский** — Определитель основных сортов винограда СССР. — Всес. н.-иссл. и-т виногр. „Магарах“, Ялта, 1940 г.

35. **Н. Бузин, А. М. Негруль, М. А. Лазаревский и др.** — Виноградарство. — Сельхоз Гиз, 1937 г.

36. **Н. Бузин** — Исследования над развитием корневой системы винограда. — Всес. н.-иссл. и-т виногр. и виноделия, Тифлис, 1932 г.

37. **Н. Бузин и В. Кантария** — Влияние зеленой обрезки на уменьшение осыпания цвета и ягод и повышение урожайности винограда. — Тр. Зак. и-та виногр. и винод. т. I, Тбилиси, 1936 г.

38. Ампелография СССР — Пищепромиздат, 1946 г.

39. Ампелография Арм. СССР. — Изд. Арм. Акад. наук. 1947 г. Ереван.

II. Винарство

40. А. И. Опарин, А. Л. Курсанов, Н. Ф. Саенко и Е. Н. Безингер. — Биохимические процессы совершающиеся в шампанском в период послетиражной выдержки. — Биохимия винод., об. 1, Акад. Н. СССР, 1947.

41. А. Опарин, Е. Безингер, И. Бацин. — О превращении азотистых веществ шампанского. — Биохимия, 1945, т. 10, в. 4.

42. Проф. А. М. Фролов-Багреев. — Советское шампанское. — Пищепромиздат, Москва, 1948 г.

43. — Проф. А. М. Фролов-Багреев. — Об автолизатах дрожжей в виноделии. — Сп. „Виноделие и виноградарство СССР“, № 6, 1947 г.

44. — Проф. А. М. Фролов-Багреев. — Использование виноградных семян. — Сп. „Виноделие и виноградарство СССР“, № 8 1948 г.

45. — Проф. А. М. Фролов-Багреев. — Создать кадры дегустаторов. — Сп. „Виноделие и виноградарство СССР“, № 7, 1948 г.

46. — Проф. А. М. Фролов Багреев и Г. Г. Агабальянц. — Химия и методы исследования продуктов переработки винограда.

47. — А. М. Фролов-Багреев, В. М. Лоза и Е. Я. Клоц. — Материалы по установлению типов вин Новороссийского района. — Тр. сел.-хоз. и-та, вып. V, 75-88, 1935 г. Краснодар.

48. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Механический анализ винограда. — Тр. виногр. — Винодел. Зональной станции СССР, Ереван, 1935 г.

49. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Бесклеточное брожение. — сп. „Винод. и виногр. СССР“, № 10, 1947 г.

50. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Об окраске вин. — Сп. „Винод. и виногр. СССР“, № 5, 1948 г.

51. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Винный уксус. Сп. „Винод. и виногр. СССР“, № 9, 1947 г.

52. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Новый тип сульфитометра. — Сп. „Винод. и виноград. СССР“, № 1. 1948 г.

53. — Проф. Н. Н. Простосердов. — Дегустационный метод оценки вина, — сп. „Винод. и виноград. СССР“, № 7, 1948 г.

54. — Проф. М. А. Герасимов. — Технология винодельческого производства, Ч. 1, Виноделие. — Пищепромиздат, Москва, 1944 г.

55. — Проф. М. А. Герасимов. — Технология винодельческого производства, Ч. II. Обработка и выдержка вина (Подвальное хозяйство). — Пищепромиздат, Москва, 1948 г.

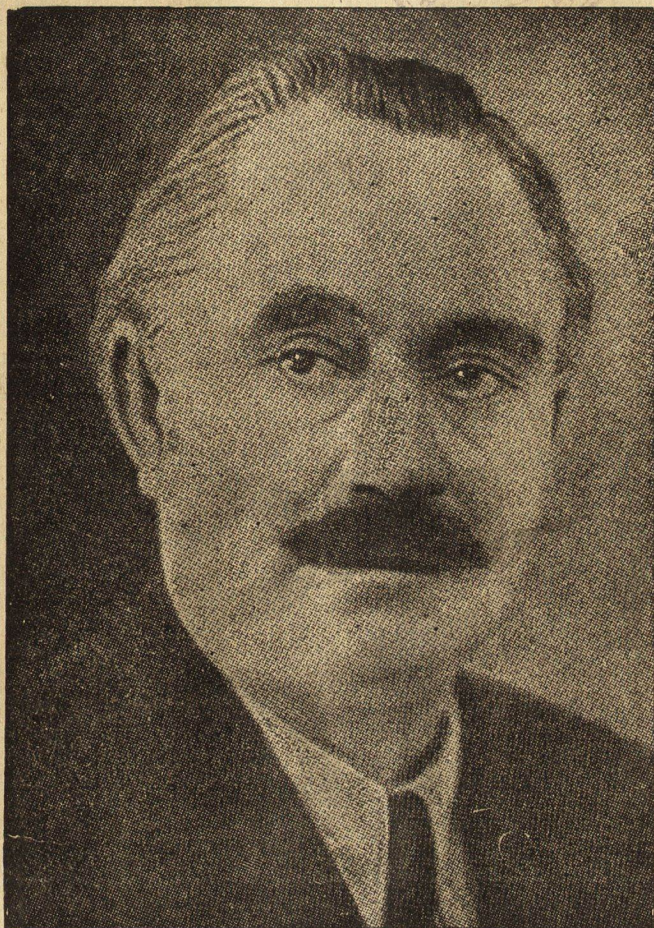
56. — Проф. М. А. Герасимов. — Классификация виноградных вин. — Сп. „Виноделие и виноград. СССР“ № 1, 1948 г.

57. — Проф. М. А. Герасимов. — Ускоренная обработка крепленых виноматериалов. — Сп. „Винод. и виноград. СССР“, № 8, 1948 г.

58. — Проф. М. А. Герасимов, Т. К. Политова-Совзенко. — Ускоренное получение вина типа Портвейна и Мадеры. — Сп. „Винод. и виногр. СССР“, № 7, 1947 г.

59. — Проф. М. А. Герасимов. — Холодильные установки в первичном виноделии. — Сп. „Винод. и виноград. СССР“, № 10, 1947 г.

„НАПРАЗНО ВПИВА В ТЕБ СМЪРТТА РЪЦЕТЕ СИ. . .
В БЕЗСМЪРТНЕ НАВЕКИ ЩЕ СИ ТИ!
В ЗАВОДИ, ФАБРИКИ, ПОЛЕТА, В ЯЗОВИРИТЕ
СЪРЦЕТО ТИ ПО-СИЛНО ЩЕ ТУПТИ! . . .“

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ
18 юни 1882 — 2 юли 1949 год.

На 2 юли т. г. почина именитият син на България, вождът и учителят на работническата класа и на целия трудов български народ, генералният секретар на ЦК на БКП, Министър-председателят на Народната република България — др. Георги Димитров.

Величината на неговото дело, неговите завети и начертаният от него път съставят плът от плътта и кръв от кръвта на българската работническа класа и на трудовото селячество, на милиони прогресивни хора и на неговата борческа Българска комунистическа партия. Ето защо др. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ живее в делото на българския трудещ се народ.

ТОЙ НЕ УМИРА!
ПОКЛОН ПРЕД НЕГОВАТА СВЕТЛА ПАМЕТ!

